

Jaarverslag 2016

Stichting Russisch Ereveld
Фонд Советское Поле Славы

Onderzoek en opsporing nabestaanden

In de archieven van de International Tracing Service in Bad Arolsen, Duitsland, is uitgebreid onderzoek verricht naar Sovjetsoldaten die op het Russisch Ereveld begraven liggen. Dat - en ander onderzoek - heeft nieuwe gegevens opgeleverd.

De opsporing van nabestaanden verloopt steeds moeizamer. In 2016 is één familie opgespoord en geïnformeerd over het lot van hun vermist gewaande soldaat. Het totaal aantal soldaten van wie de familie is getraceerd, bedraagt nu 199.

In samenwerking met de Bergings- en Identificatiedienst van de Koninklijke Landmacht en de Oorlogsgravenstichting verzamelt de Stichting Russisch Ereveld bewijsmateriaal voor de identificatie van vijftien op het Ereveld begraven soldaten. Mede om die reden heeft onderzoeker Remco Reiding een reis gemaakt naar Georgië, waar hij de families van acht in Leusden begraven soldaten heeft bezocht en geïnterviewd. In het Noordhollands Dagblad zijn vijf verhalen van elk tenminste een pagina groot verschenen over deze soldaten en hun families.

Grafbezoek

De Stichting heeft ervoor gekozen om een groepsreis te organiseren in 2020. Tot die tijd nodigt de stichting geen nabestaanden actief uit om het graf te bezoeken. De stichting biedt wel uitgebreide ondersteuning voor familieleden die op eigen initiatief besluiten het Ereveld te bezoeken. In 2016 hebben zich echter geen nabestaanden gemeld om het graf van hun familielid te bezoeken.

De 101 'Russen' van Kamp Amersfoort

Het bestuur van de Stichting heeft zich in 2016 vooral toegelegd op het levend houden van de nagedachtenis van de 101 Sovjetsoldaten die in en nabij Kamp Amersfoort werden vermoord. Het daarbij geformuleerde ultieme doel is een documentaire op de landelijke televisie over dit onderwerp. De gemeente Amersfoort heeft voor dit doel 7500 euro toegezegd.

De adoptantendag werd dit jaar gehouden op zaterdag 24 september. De dag stond geheel in het teken van de 101 Sovjetsoldaten, die op 27 september 1941 (75 jaar geleden) naar Amersfoort werden gebracht. De adoptantendag viel daarmee bovendien in de Week van de Vrede, die 50 jaar bestaat.

Dankzij een persbericht en een oproep is de Stichting erin geslaagd nog onbekende ooggetuigen te vinden van de aankomst van deze markante groep. In totaal zijn nu dertien nog levende ooggetuigen bekend. De meeste van deze mensen zijn inmiddels op camera geïnterviewd. Allen zijn uitgenodigd om op de adoptantendag als eregast aanwezig te zijn. Hun verhalen maakten grote indruk op de aanwezigen.

Er meldden zich nog twee mensen met een bijzonder verhaal: mevrouw Aukes bleek in het bezit van een doosje, dat aan één van de 'Russen' in het kamp had toebehoord. Eén van hen had het aan haar grootvader gegeven, die ook gevangene was in Kamp Amersfoort en die het doosje het kamp heeft weten uit te smokkelen. Mevrouw Aukes heeft dit doosje op de adoptantendag van de Stichting, die geheel in het teken stond van deze groep, aan de Stichting overhandigd.

Verder vertelde mevrouw L'Hoëst dat haar overleden echtgenoot, de bekende Amersfoortse kunstschilder Engelbert L'Hoëst, drie schilderijen heeft gewijd aan deze groep. De schilderijen zijn één dag in bruikleen verkregen om tijdens de adoptantendag te vertonen. De Stichting hoopt dat de schilderijen op den duur permanent vertoond kunnen worden.

Grafadoptie

Om de nagedachtenis aan alle soldaten levend te houden, heeft de Stichting Russisch Ereveld in 2010 alle graven ter adoptie uitgegeven. Iedereen kan een soldaat adopteren en met de jaarlijkse bijdrage die daarvoor wordt gevraagd, kan de Stichting zijn activiteiten ontplooiën. Het aantal geadopteerde graven bedroeg in 2016 ongeveer 425. De Stichting heeft daarmee een stabiele achterban van donateurs.

Nieuwe website

De Stichting Russisch Ereveld heeft dit jaar een volledig vernieuwde website gemaakt. Op de site (www.russisch-ereveld.nl) is informatie te vinden over de 865 oorlogsslachtoffers uit de voormalige Sovjet-Unie die begraven liggen naast begraafplaats Rusthof aan de Dodeweg in Leusden.

De site heeft niet alleen een modern jasje gekregen, maar is ook beter geschikt gemaakt voor mobiele telefoons en tablets. De site draagt bij aan het levend houden van de nagedachtenis aan de soldaten.

Op de site is ook nieuws te vinden over de opsporing, het grafbezoek van nabestaanden, andere projecten en herdenkingen. De site is beschikbaar in twee talen: Nederlands en Russisch. De website is belangeloos ontworpen en gemaakt door het Amersfoortse vormgevingsbedrijf Create4.

Overige publicaties en onder de aandacht brengen van het ereveld

In mei 2015 stonden voor het eerst foto's van soldaten bij het graf, in totaal bijna honderd. Het overgrote merendeel van die foto's was nooit eerder gepubliceerd. Ze waren de afgelopen jaren verzameld door onderzoeker Remco Reiding, die aan door hem getraceerde familieleden van soldaten telkens om een foto vroeg.

De Stichting beoogt middels de tentoonstelling '100 Gezichten van het Russisch Ereveld' de anonieme graven op het Russisch Ereveld in Leusden een gezicht te geven. Zo wordt inzichtelijk dat achter elke steen een mens, een slachtoffer van oorlogsleed schuil gaat. Ook in 2016 heeft de Stichting Russisch Ereveld foto's van soldaten geplaatst bij de graven.

Onderzoeker Remco Reiding is op uitnodiging van het Consulaat-generaal van het Koninkrijk der Nederlanden in Sint-Petersburg uitgenodigd om lezingen en presentaties te komen geven in het kader van gemeenschappelijk cultureel erfgoed. Reiding heeft verschillende presentaties gegeven en de documentaire Dodeweg 31 vertoond op universiteiten, scholen en culturele centra in Sint-Petersburg, Leningradskaja oblast' en Kaliningrad. In laatstgenoemde stad heeft hij een persoonlijk gesprek gevoerd met de regionale minister van cultuur en educatie met als doel verdere samenwerking. Ook de provincie Leningrad wil Reiding uitnodigen om vaker te komen vertellen over zijn onderzoek.

Op 4 mei was Reiding te gast bij Omroep Max Radio 5, waar hij als hoofdgast uitgebreid aan het woord werd gelaten over zijn onderzoek en opsporingswerk. Ook werden interviews gegeven aan veel andere media, waaronder televisiestations in Azerbeidzjan en Kazachstan.

Remco Reiding heeft verschillende rondleidingen op het Ereveld en lezingen in het land gehouden. Zo is de burgemeesterskring van de provincie Utrecht, bestaande uit meer dan twintig burgemeesters, op bezoek geweest.

Herdenkingen

De herdenking op 9 april was opnieuw beter bezocht dan voorgaande jaren. Het was de derde keer dat in alle vroegte, om 06.30 uur 's ochtends, kaarsjes werden geplaatst voor de 77 Sovjetsoldaten die werden gefusilleerd achter Kamp Amersfoort. De herdenking werd voor het eerst bijgewoond door de ambassadeur, de militaire attaché en de culturele attaché van de Russische Federatie.

De Stichting Russisch Ereveld verkoos een nieuwe aanpak, die onder meer inhield dat de aanwezigen met brandende kaarsjes naar het monument lopen, dat er drie sprekers zijn (historische context, poëzie, kort proza) en dat de Russische vertaling op papier wordt uitgedeeld.

Met de Ambassade van de Russische Federatie, de gemeenten, Crematorium en Begraafplaatsen Amersfoort en andere partijen is uitvoerig overleg gepleegd over de aanpak van de herdenking op 9 mei.

De Stichting Russisch Ereveld heeft tijdens de jaarlijkse herdenking op 9 mei voor het eerst een krans laten leggen door leerlingen. Het bestuur beschouwt dit als een eerste stap richting meer activiteiten en samenwerking op het gebied van educatie.

De Stichting Russisch Ereveld is door het Nationaal Comité 4 en 5 mei uitgenodigd om deel te nemen aan bijeenkomsten met het thema 'Herdenken 2.0', waarin nieuwe vormen van het levend houden van de nagedachtenis aan oorlogsslachtoffers worden besproken.

Samenwerking met partnerorganisaties

De Stichting Russisch Ereveld heeft het initiatief genomen tot een bijeenkomst voor organisaties die zich bezighouden met andere buitenlandse militaire begraafplaatsen in Nederland, bedoeld om te verkennen of er een platform kan worden opgericht en meer uitwisseling en samenwerking tot stand kan komen.

De samenwerking met de belangrijkste partners, de Stichting Nationaal Monument Kamp Amersfoort en Crematorium en Begraafplaatsen Amersfoort, is geïntensiveerd. Met de directeur van de Oorlogsgravenstichting is gesproken over concretisering van de gewenste samenwerking. De Stichting Russisch Ereveld behoudt de wens om in samenwerking met deze partners op Rusthof een bescheiden informatiecentrum in te richten over het Russisch Ereveld en de andere oorlogsgraven.

De Stichting Russisch Ereveld is als medeoprichter actief gebleven als drijvende kracht achter het Platform Sporen van Oorlog in Eemland.

Met de Stichting Schuilplaatsverleners is verkennend overleg gevoerd over markering van de route van station naar Kamp Amersfoort.

Financiën

Aangaande de financiële resultaten kan het volgende worden vermeld:

- Het resultaat van de stichting in 2016 bedroeg € -959.24. De inkomsten wegen niet op tegen de kosten. Het resultaat is negatief, ondanks de vrijval van de voorziening voor grafbezoek en een ontvangen bijdrage van de Ambassade van de Russische Federatie. Een ontvangen subsidie voor een informatiebord in Beverwijk is opgenomen als voorziening omdat deze pas in 2018 gebruikt gaat worden.
- De belangrijkste inkomsten van de stichting bestaan uit subsidies, bijdragen uit grafadoptie en incidentele donaties.
- De belangrijkste uitgaven van de stichting betreffen de kosten ten behoeve van de externe onderzoeker.

Aangaande de balans kan het volgende worden vermeld:

- De stichting heeft een eigen vermogen van € -946.60

Amersfoort, 31 maart 2017

Voor akkoord:

Alex Engbers
voorzitter

Remco Reiding
secretaris

Ruud van Heel
penningmeester

Rob Krabben
bestuurslid

Ad van Baal
bestuurslid qq